

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 305/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ľubomírom Kišacom, advokátom, Škultétyho 7, Topoľčany, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 1To/121/2022-665 z 7. februára 2023 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 29/2023 z 19. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ďalej práva nebyť stíhaný a pozbavený osobnej slobody inak ako zo zákonných dôvodov podľa čl. 8 ods. 2 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- K porušeniu uvedených práv malo dôjsť rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorým bol sťažovateľ odsúdený za zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva, a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorým bolo odmietnuté jeho dovolanie proti rozsudku krajského súdu.
- Na základe tvrdeného porušenia svojich práv sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

4. Z ústavnej sťažnosti, pripojeného spisu sp. zn. 2T/78/2021 bývalého Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“, ktorý bol zrušený k 31. decembru 2022 a súdom preberajúcim jeho agendu sa stal Okresný súd Nitra) a napadnutých rozhodnutí krajského a najvyššieho súdu vyplýva nasledovný stav vecí:

5. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 2T/78/2021-590 z 27. októbra 2022 odsúdený za spáchanie prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

6. Z výroku rozsudku okresného súdu vyplýva, že uvedené trestné činy mal sťažovateľ spáchať tým, že 15. mája 2021 o 17.14 h na mieste prístupnom verejnosti bezdôvodne fyzicky napadol poškodeného po tom, ako mu poškodený odmietol dať cigaretu, a to tak, že ho najmenej dvakrát udrel päťou do oblasti hlavy a tváre a následne ho najmenej dvakrát kopol nohou obutou v pevnej obuvi typu „kanada“ do oblasti hlavy, čím mu spôsobil zranenia – pomliaždenie mäkkých tkanív hlavy – tváre s výrazným krvným výronom v okolí očnicovej oblasti a celej tváre, zlomeninu trňového výbežku 2. krčného stavca bez posunu kostných úlomkov s dobou liečenia v trvaní 4 týždne. Okresný súd ďalej zistil, že *„s najväčšou pravdepodobnosťou nedošlo k pomliaždeniu mozgového tkaniva v čelovom laloku vpravo a otrasu mozgu“*.

7. Z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je nevinný, resp. v záverečnej reči uviedol, že v deň útoku nemal na nohách obuté „kanady“ a že poškodenému nemohla byť spôsobená ťažká ujma. V konaní pred okresným súdom vypovedali aj sťažovateľova matka a partnerka, ktoré tvrdili, že sťažovateľ sa v rozhodujúcom čase nenachádzal na mieste činu, resp. partnerka sťažovateľa uviedla, že v uvedený deň mal sťažovateľ obuté tenisky.

8. Tieto výpovede však okresný súd vyhodnotil ako nepravdivé a účelové, keďže boli jednoznačne vyvrátené výpoveďami poškodeného, dvoch svedkov prítomných pri útoku a kamerovými záznamami. Z týchto dôkazov bolo jednoznačne zistené, že k napadnutiu poškodeného došlo spôsobom popísaným vo výroku rozsudku okresného súdu.

9. Ak išlo o následky fyzického útoku zo strany sťažovateľa, okresný súd vychádzal zo znaleckého posudku a jeho doplnenia z prípravného konania a z výpovedí znalca na hlavnom pojednávaní. Z týchto dôkazov vyplývalo, že zranenia poškodeného mohli vzniknúť už popísaným útokom sťažovateľa, pričom tieto zranenia boli ľahké a vyžiadali si liečbu v rozsahu približne štyroch týždňov.

10. Okresný súd ďalej poukázal na skutočnosť, že podľa názoru znalca bol masívny krvný výron v okolí očnicovej oblasti a celej tváre spôsobený poruchou zrážanlivosti krvi u poškodeného spôsobenou nadmerným užívaním alkoholu a u zdravej osoby by k takémuto rozsiahlemu výronu nedošlo. Podľa znalca úder vedúci do oblasti hlavy, resp. tváre poškodeného mali prevažne len slabú intenzitu, pretože pri strednej až silnej intenzite úderov by došlo k zlomenine nosových kostí, ktorá však pri CT vyšetrení lebky a mozgu nebola zistená.

11. Znalec ďalej uviedol, že o slabšej intenzite úderov svedčil aj negatívny nález z CT vyšetrenia poškodeného z 26. mája 2021, t. j. asi desať dní po napadnutí, pretože nie je možné, aby v takom krátkom čase vymizli príznaky poškodenia mozgu. Z tohto dôvodu znalec uzavrel, že k poškodeniu mozgu nedošlo. Okrem toho o slabšej intenzite útoku svedčila skutočnosť, že nedošlo k praskline,

resp. k zlomenine lebky poškodeného. K tomu ústavný súd dodáva, že zo znaleckého posudku podaného znalcom v prípravnom konaní vyplýva, že v prepúšťacej správe (z 20. mája 2021) sa u poškodeného konštatovala existencia malého kontúzneho ložiska v čelovej oblasti vpravo, podľa znaleckého posudku však išlo s najväčšou pravdepodobnosťou o „artefakt“, t. j. podľa znalca útokom sťažovateľa nedošlo k poškodeniu mozgu poškodeného.

12. Vo vzťahu k poraneniu krčného stavca u poškodeného okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že podľa znalca toto poranenie vzniklo najpravdepodobnejšie úderom, najskôr nohou do oblasti zadnej steny krku, pričom intenzita úderu bola stredne silná až silná. Ak by mal útočník obutú obuv typu „kanada“, podľa znalca by bola väčšia pravdepodobnosť vzniku „väčšieho zranenia“, ale zároveň by musela byť väčšia aj intenzita pôsobiacej sily.

13. Útokom sťažovateľa došlo len k vzniku ľahkého zranenia a nedošlo k priamemu ohrozeniu ani zraneniu životne dôležitých orgánov poškodeného a ani k priamemu ohrozeniu zmyslového orgánu. Znalec ďalej uviedol, že útok vedený nohou do oblasti hlavy by pri silnej intenzite úderu kopnutia mohol spôsobiť ohrozenie alebo zranenie životne dôležitého orgánu, resp. že kopnutím aj opakovaným do oblasti tváre alebo tela poškodeného nohou obutou v ťažkých kožených topánkach, pravdepodobne s pevnou špicou, mohlo dôjsť k zraneniu dôležitého orgánu, resp. k poškodeniu zmyslových orgánov. V danom prípade to tak však podľa znalca nebolo. Znalec tiež uvádzal, že nedokáže určiť, akú obuv mal sťažovateľ v čase útoku.

14. Okresný súd na základe uvedeného konštatoval, že poškodený utrpel len ľahké zranenia a že zo skutkovej vety (pozri bod 6 odôvodnenia tohto uznesenia) nevyplýva žiadne konanie sťažovateľa, ktorého výsledkom by mohla byť ťažká ujma na zdraví v zmysle § 123 ods. 3 Trestného zákona. Okresný súd preto nesúhlasil s právnou kvalifikáciou skutku uvedenou v obžalobe, v zmysle ktorej mal sťažovateľ spáchať pokus zločinu ublíženia na zdraví podľa § 14 ods. 1 a § 155 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

15. Podľa okresného súdu bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že sťažovateľ úmyselne ublížil poškodenému na zdraví, a to na mieste prístupnom verejnosti, teda spáchal prečin ublíženia na zdraví v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva (pozri bod 5 odôvodnenia tohto uznesenia). Ústavný súd podotýka, že okresný súd výslovne neuviedol, či mal sťažovateľ konať v priamom alebo nepriamom úmysle, t. j. či chcel svojím konaním sťažovateľovi ublížiť na zdraví, resp. či vedel, že svojím konaním môže sťažovateľovi ublížiť na zdraví a bol s tým uzrozumený pre prípad, že sa tak stane (§ 15 Trestného zákona).

16. K už uvedenému ústavný súd ešte stručne poznamená, že skutkové závery okresného súdu o tom, že „s najväčšou pravdepodobnosťou nedošlo k pomliaždeniu mozgového tkaniva v čelovom laloku vpravo a otrasu mozgu“, neboli v súlade s tvrdeniami znalca, ktorý, naopak, uviedol, že poškodený s najväčšou pravdepodobnosťou utrpel otras mozgu (znalecký posudok podaný v prípravnom konaní, str. 8, 11, 14 a 15), a na hlavnom pojednávaní 25. februára 2022 uviedol, že k poškodeniu mozgu u poškodeného nedošlo. Tieto nezrovnalosti okresný súd nijako nevysvetlil. Ústavný súd tiež zvýrazní, že znalec v znaleckom posudku uviedol, že v zdravotnej dokumentácii poškodeného neboli uvedené bližšie údaje o stave vedomia.

17. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal skutkové zistenie o tom, že mal v čase útoku obutú pevnú obuv typu „kanada“, a žiadal, aby toto zistenie bolo zo skutkovej vety vypustené. Sťažovateľ ďalej žiadal, aby mu bol uložený len podmienený trest odňatia slobody.

18. Proti rozsudku okresného súdu podal v neprospech sťažovateľa odvolanie aj prokurátor a žiadal, aby bol zistený skutok kvalifikovaný tak, ako to navrhol v obžalobe. Prokurátor uviedol, že z vyjadrení znalca vyplývalo, že síce údery vedené do oblasti hlavy a tváre mali len slabú intenzitu, avšak úder do zadnej steny krku mal intenzitu strednú až silnú. Zároveň bolo preukázané, že sťažovateľ mal pri útoku obuté kanady. Podľa prokurátora je zrejmé, že pri útoku vedenom strednou až silnou intenzitou na oblasť hlavy a krku, a to v pevnej obuvi „kanada“, si musel byť sťažovateľ vedomý a pre prípad, že sa tak stane, aj uzročený s tým, že sťažovateľovi môže spôsobiť také zranenia, ktoré možno kvalifikovať ako ťažkú ujmu na zdraví v zmysle § 123 ods. 3 písm. d), e) a i) Trestného zákona.

19. Možnosť vzniku ťažkej ujmy na zdraví konaním sťažovateľa, ku ktorej napokon nedošlo, podľa prokurátora vyplývala aj z vyjadrení znalca (z doplnenia znaleckého posudku), ktorý uviedol, že kopmi do oblasti hlavy a tváre bolo možné pri silnej intenzite spôsobiť poškodenému ťažké zranenie, ohroziť alebo i zraniť životne dôležitý orgán.

20. Odvolanie prokurátora bolo doručené sťažovateľovi, ktorý vo svojom vyjadrení k nemu uviedol, že z doplnenia znaleckého posudku, naopak, vyplýva, že poškodenému nevznikli ťažké zranenia a údery vedené do oblasti hlavy mali prevažne len slabú intenzitu, teda že podľa znalca bol útok vedený slabou intenzitou a nemohol spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví.

21. Na základe odvolaní sťažovateľa a prokurátora bol rozsudok okresného súdu preskúmaný krajským súdom, ktorý vo veci nariadil verejné zasadnutie, na ktorom sa zúčastnil obhajca sťažovateľa, pričom samotný sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčasť a žiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

22. Krajský súd na verejnom zasadnutí okrem iného prečítal listinné dôkazy, a to vyjadrenie poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, u ktorého bol poškodený po útoku vyšetrený, z 31. januára 2023; lekársku správu zo 17. mája 2021; prepúšťaciu správu z 20. mája 2021 a lekárske správy z 26. mája 2021 a 28. mája 2021. K uvedenému dokazovaniu nemal právny zástupca sťažovateľa žiadne pripomienky a vyjadrenia. Ústavný súd na tomto mieste pripomenie, že lekárska správa zo 17. mája 2021, prepúšťacia správa z 20. mája 2021 a lekárska správa z 26. mája 2021 boli súčasťou vyšetrovacieho spisu, ktorého obsah sťažovateľ a jeho právny zástupca preštudovali 9. novembra 2021, ako to vyplýva zo súdneho spisu okresného súdu. Súčasťou vyšetrovacieho spisu bola aj správa z CT vyšetrenia poškodeného z 26. mája 2021, ktorú krajský súd na verejnom pojednávaní neprečítal. Po vykonaní dokazovania na otázku krajského súdu právny zástupca sťažovateľa uviedol, že nemá žiadne návrhy na doplnenie dokazovania.

23. Na základe vykonaného dokazovania krajský súd rozhodol vo veci sťažovateľa napadnutým rozsudkom, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu a sťažovateľa uznal za vinného zo spáchania pokusu zločinu ublíženia na zdraví podľa § 14 ods. 1 a § 155 ods. 1 a s poukazom na § 123 ods. 3 písm. e) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

24. Krajský súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že okresný súd v zásade presne zistil skutkový stav, ak ide o spôsob útoku. K tomu uviedol, že výpovede matky a partnerky sťažovateľa, ktoré zistený priebeh útoku spochybňovali, boli vyvrátené výpoveďami poškodeného a svedkov prítomných pri útoku, ako aj kamerovými záznamami, ktoré zachytili priebeh skutku. Z kamerových záznamov tiež jednoznačne vyplývalo, že sťažovateľ mal v čase útoku obutú pevnú obuv typu „kanada“.

25. Na druhej strane však podľa krajského súdu pochybil okresný súd pri zistení následkov útoku a v tejto súvislosti zdôraznil, že za riadne zistený skutkový stav je možné považovať len jednoznačne preukázané fakty, teda nie skutkové zistenia v rovine pravdepodobnosti. Krajský súd zdôraznil, že významným nedostatkom dokazovania bola skutočnosť, že znalec poškodeného osobne nevyšetрил.

26. Krajský súd k tomu uviedol, že z lekárskeho správ zistil, že poškodený bol hospitalizovaný 17. až 20. mája 2021 (v odôvodnení rozsudku je nesprávne uvedené, že bol hospitalizovaný do 25. mája 2021, išlo však len o chybu v písaní, v skutkovej vete výroku je uvedený správny dátum) a následne v súvislosti s útokom bol vyšetrený 26. a 28. mája 2021.

27. Z lekárskeho správ a vyjadrenia poskytovateľa zdravotnej starostlivosti vyplývalo, že u poškodeného bola zistená znížená hladina krvných doštičiek, čo môže viesť k poruche zrážanlivosti krvi, nebolo však možné uzavrieť, že táto porucha bola spôsobená nadmernou konzumáciou alkoholu, pretože v krvi poškodeného nebol alkohol zistený. Krajský súd zdôraznil, že z prepúšťacej lekárskej správy vyplýva záver: ložiskový hematóm mozgu, bezvedomie pri poranení lebky a mozgu trvajúce menej ako 30 minút, zlomenina krčného stavca, poškodenie mäkkých častí 1. stupňa pri zatvorenej zlomenine alebo vyklbení na krku.

28. Na základe toho krajský súd uviedol, že bol spochybnený záver znalca o tom, že porucha zrážanlivosti krvi má pôvod v požívaní alkoholu, ako aj tvrdenie, že v zdravotnej dokumentácii nie je záznam o stave bezvedomia.

29. Na základe uvedeného krajský súd uviedol, že vykonal korekcie zisteného skutkového stavu, a to tak, že v skutkovej vete rozsudku opísal skutok rovnako ako okresný súd, avšak s tým, že ak ide o následky útoku, krajský súd zistil, že sťažovateľ spôsobil poškodenému *„pomliaždenie mäkkých tkanív hlavy – tváre, zlomeninu trňového výbežku druhého krčného stavca bez posunu krčných úlomkov, pomliaždenie mozgového tkaniva v čelnom laloku vpravo a otras mozgu s bezvedomím trvajúcim menej ako 30 minút, ktoré si u neho vyžadovali lekárske ošetrovanie a hospitalizáciu v nemocnici v Topoľčanoch v dobe od 17.05.2021 do 20.05.2021 s dobou liečenia v trvaní najmenej 4 týždne“*. Uvedenými spresnením skutkového stavu podľa krajského súdu nedošlo k zmene v totožnosti skutku.

30. Okresný súd podľa krajského súdu pochybil aj v právnom hodnotení skutkového stavu, keď náležitým spôsobom nevyhodnotil všetky okolnosti prípadu. Podľa krajského súdu okresný súd založil svoje hodnotenie na skutočnosti, že pri útoku nedošlo k ťažkej ujme na zdraví, k poškodeniu mozgu alebo lebky, a na skutočnosti, že útok bol vedený prevažne len slabou intenzitou.

31. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že za ťažkú ujmu na zdraví sa považuje aj poškodenie dôležitého orgánu [§ 123 ods. 3 písm. e) Trestného zákona], pričom nie je možné jednoznačne určiť

hranicu medzi orgánmi dôležitými a nedôležitými a spravidla sa v súdnej praxi za dôležité považujú orgány nachádzajúce sa v hlave, chrbtici, krku, brušnej a hrudnej dutine a pod.

32. Pri hodnotení útoku sťažovateľa krajský súd za podstatné považoval, že sťažovateľ zaútočil bez akéhokoľvek podnetu zo strany poškodeného, a to náhle, opakovane údermi päťou a kopom nohou obutou v pevnej obuvi typu „kanada“ do oblasti hlavy – krku a tváre, pričom podľa znalca bola zranenie krčného stavca spôsobené strednou až silnou intenzitou útoku. Sám poškodený opisoval útok ako „*petelicu*“ do oblasti pravého oka, ktorú vôbec nečakal, a úder „*ako od konského kopyta, strašná bolesť*“. O tom, že útok na poškodeného smeroval na oblasť hlavy (tváre, krku), svedčili aj následky v podobe podliatin v tvári poškodeného.

33. Krajský súd zdôraznil, že okresný súd pri právnom hodnotení skutku do úvahy zobral len slabú intenzitu útoku bez toho, aby vyhodnotil aj stredne silnú až silnú intenzitu útoku a situáciu, za akej vznikol predmetný útok, a jeho rozsah, ktorý smeroval do oblasti hlavy a krku, kde sa nachádzajú životne dôležité orgány ľudského organizmu. Vychádzajúc z týchto úvah, krajský súd uzavrel, že sťažovateľ „*bol o tejto skutočnosti uzrozumený, ale bol s ňou plne stotožnený, teda vedomý a jeho konanie malo všetky znaky smerujúce k tomu, aby poškodenému fyzickým útokom spôsobil ťažkú ujmu na zdraví*“. Vychádzajúc z tohto konštatovania krajský súd uviedol, že je možné vyvodiť záver o úmyselnom zavinení u sťažovateľa v zmysle § 15 písm. b) Trestného zákona.

34. Krajský súd preto skonštatoval, že sťažovateľovo konanie naplnilo všetky formálne znaky skutkovej podstaty zločinu ublíženia na zdraví, a to v štádiu pokusu, keď k dokonaniu činu, t. j. k vzniku ťažkej ujmy na zdraví u poškodeného nedošlo, a všetky formálne znaky skutkovej podstaty výtržníctva (pozri bod 23 odôvodnenia tohto uznesenia).

35. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu včas dovolanie, a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku.

36. V dovolaní sťažovateľ namietal, že krajský súd vyhodnotil vykonané dôkazy jednostranne v jeho neprospech a vec na základe takto vyhodnotených dôkazov nesprávne právne kvalifikoval a rozhodnutie krajského súdu považoval za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

37. Sťažovateľ namietal nesprávnosť skutkových zistení o tom, že v čase útoku mal obutú pevnú obuv typu „kanada“, a tiež zistení krajského súdu o následkoch útoku, t. j. o zraneniach spôsobených poškodenému. Podľa sťažovateľa z kamerových záznamov nevyplýva, že mal obutý uvedený typ obuvi, a pri hodnotení zranení poškodeného krajský súd nahradil závery znalca vlastnými závermi týkajúcimi sa odborných medicínskych otázok a na správne zistenie následkov útoku mal znalca vypočúť, prípadne nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie. Skutkové zistenia týkajúce sa následkov útoku mali podľa sťažovateľa zásadný význam pre právnu kvalifikáciu trestného činu, t. j. nešlo len o úpravu skutkovej vety.

38. V tejto súvislosti tiež uviedol, že krajský súd rozhodol na základe lekárskeho správ, ktoré sťažovateľ nemal k dispozícii a nemohol sa k nim vyjadriť, čím bola porušená zásada kontradiktórnosti konania.

39. Podľa sťažovateľa bol výsledkom znaleckého dokazovania záver, že útok bol vedený slabou intenzitou a nebol spôsobilý spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví, táto ani nevznikla, a preto boli podľa sťažovateľa závery krajského súdu v rozpore so závermi znaleckého dokazovania.

40. Na základe uvedených skutočností potom sťažovateľ uviedol, že namieta aj závery krajského súdu, ktoré sa týkali jeho úmyslu spáchať zločin ublíženia na zdraví. Podľa sťažovateľa krajský súd jeho skutok nesprávne právne kvalifikoval, pretože nebola naplnená ani objektívna a ani subjektívna stránka skutkovej podstaty zločinu ublíženia na zdraví.

41. Podľa sťažovateľa mal krajský súd postupovať v zmysle zásady „v pochybnostiach v prospech obžalovaného“ („*in dubio pro reo*“) a vzniknuté rozpory vyhodnotiť v jeho prospech.

42. Na základe uvedeného žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

43. Najvyšší súd svojím uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného zákona, keďže podľa názoru najvyššieho súdu neboli splnené dôvody dovolania. Podstata rozhodnutia najvyššieho súdu spočívala v tom, že námietky sťažovateľa sa vzťahovali na hodnotenie dôkazov zo strany krajského súdu, išlo teda o námietky týkajúce sa správnosti a úplnosti skutkových zistení, ktoré však nemôžu byť predmetom prieskumu v dovolacom konaní [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, časť vety za bodkočiarkou].

II.

Argumentácia sťažovateľa

44. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti v časti týkajúcej sa rozsudku krajského súdu v podstate zopakoval tie námietky, ktoré uviedol aj v dovolacom konaní.

45. K týmto námietkam v ústavnej sťažnosti navyše pridal argumentáciu, v zmysle ktorej z rozhodnutia krajského súdu nie je zrejmé, ako dospel krajský súd k záveru o tom, že sťažovateľ spáchal zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu úmyselne, resp. či išlo o úmysel priamy, alebo nepriamy. V tejto súvislosti upozornil, že krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia použil slovné spojenie: „Z takéhoto konania je **možné** vyvodiť záver o úmyselnom zavinení u obžalovaného v zmysle § 15 písm. b) Tr. zákona vo vzťahu k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví.“ (zvýraznenie pridal sťažovateľ).

46. Podľa sťažovateľa žiaden dôkaz nesvedčil o jeho úmysle spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví. Dodal k tomu, že „V praxi sú veľmi sporné prípady ľahostajnosti páchatel'a k následku, pravá, nepravá ľahostajnosť, čo odvolací súd vôbec nehodnotil (R 41/1976, R 13/1997, R 4/1997), teda... odvolací rozsudok sa nevenoval zavineniu...“.

47. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ len stručne uviedol, že najvyšší súd sa vyhol posúdeniu skutkových okolností prípadu, a teda nemohol vyhodnotiť dovolacie dôvody.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

48. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval sťažovateľovu sťažnosť v jeho neprítomnosti na neverejnom zasadnutí. Účelom predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je zistenie,

či a v akom rozsahu je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť, alebo prijať na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

49. Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti na predbežnom prerokovaní je okrem iného aj zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti [§ 56 ods. 2 písm. g) a § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde].

III.1. K uzneseniu najvyššieho súdu:

50. Ústavný súd konštatuje, že závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o tom, že najvyšší súd v dovolacom konaní nie je oprávnený preskúmať skutkové zistenia súdov nižšieho stupňa, sú v súlade s textom a zmyslom § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Potvrďuje to aj judikatúra ústavného súdu (pozri napr. III. ÚS 241/2023, bod 21 odôvodnenia).

51. Z uvedeného vyplýva, že je zjavne neopodstatnená sťažovateľova argumentácia uvedená v ústavnej sťažnosti, v zmysle ktorej mal najvyšší súd porušiť jeho práva tým, že sa v dovolacom konaní nezaoberal namietanou nesprávnosťou skutkových zistení krajského súdu, a preto sa ani nezaoberal jeho dovolacími dôvodmi.

52. V záujme dôslednej ochrany sťažovateľových ústavných práv ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v dovolaní označil ako dovolací dôvod aj nezákonnosť vykonaných dôkazov, v samotnom dovolaní však neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by svedčili o existencii tohto dovolacieho dôvodu. Preto ak najvyšší súd konštatoval, že dovolacie námietky sa týkali len posúdenia skutkového stavu, týmto dostatočne odpovedal aj na sťažovateľom uvedený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

53. Na druhej strane však najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí pochybil v tom, že sa osobitne nevenoval tvrdeniam sťažovateľa, v zmysle ktorých krajský súd rozhodol vo veci na základe lekárskeho správ, ktoré sťažovateľ nemal k dispozícii a nemohol sa k nim vyjadriť.

54. Nemožnosť oboznámiť sa s dôkazom a vyjadriť sa k nemu sa totiž týka princípu kontradiktórnosti trestného konania. Podstatou tohto princípu je, že strany majú právo oboznámiť sa so všetkými dôkazmi, ktoré môžu ovplyvniť rozhodnutie, a musí sa im poskytnúť možnosť, aby sa k takým dôkazom vyjadrili. Tým sa trestne stíhanej osobe zabezpečuje realizácia práva na obhajobu (pozri napr. III. ÚS 22/2022, bod 20 odôvodnenia). Skutočnosti uvedené sťažovateľom v dovolaní sa teda týkali aj dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. nielen výlučne hodnotenia skutkových zistení krajského súdu.

55. V samotnej ústavnej sťažnosti však sťažovateľ toto pochybenie najvyššieho súdu v koncentrovanej podobe nenamietal, pretože najvyššiemu súdu vytýkal len to, že sa odmietol zaoberať skutkovými zisteniami krajského súdu, teda výslovne nenapadol uznesenie najvyššieho súdu z dôvodu porušenia jeho práva na obhajobu. Ústavný súd sa preto nemohol meritórne touto otázkou zaoberať, pretože je viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde).

56. V rámci *obiter dictum* ústavný súd k tejto otázke bez toho, aby nahrádzal rozhodnutie najvyššieho súdu, stručne pripomenie svoje zistenia uvedené v bode 22 tohto uznesenia.

57. Z týchto zistení vyplýva, že dôkazy, na základe ktorých krajský súd rozhodol, boli súčasťou súdneho spisu, niektoré z nich už v prípravnom konaní a boli krajským súdom prečítané na verejnom zasadnutí. Tohto verejného zasadnutia sa zúčastnil právny zástupca sťažovateľa, pričom samotný sťažovateľ požiadal, aby sa toto verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti. Právny zástupca sťažovateľa mal teda na verejnom zasadnutí možnosť do týchto dôkazov aj nazrieť (§ 295 ods. 2 Trestného poriadku v spojení s § 269 Trestného poriadku) a na výzvu krajského súdu uviedol, že k týmto dôkazom nemá pripomienky a nemal ani ďalšie návrhy na dokazovanie.

58. Ústavný súd na základe uvedeného preto už pri predbežnom prerokovaní zistil, že ústavná sťažnosť nie je vo vzťahu k najvyššiemu súdu dôvodná.

III.2. K rozsudku krajského súdu:

59. Vzhľadom na už konštatovanú skutočnosť, že správnosť skutkových zistení nie je predmetom prieskumu najvyššieho súdu v dovolacom konaní, je potrebné, aby skutkové závery krajského súdu z pohľadu namietaného porušenia sťažovateľových práv preskúmal ústavný súd (pozri napr. II. ÚS 242/2021, body 35 a 36 odôvodnenia).

60. Konanie pred ústavným súdom však nie je pokračovaním trestného konania a ústavný súd v zásade nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a ani právnych záverov všeobecných súdov. Skutkové a právne závery všeobecných súdov preskúma vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (pozri III. ÚS 619/2021, bod 11 odôvodnenia).

61. Ústavný súd pripomína, že krajský súd rovnako ako okresný súd zistil, že u poškodeného nedošlo v dôsledku útoku sťažovateľa k ťažkej ujme na zdraví (§ 123 ods. 3 Trestného zákona), ale že zranenia poškodeného mali charakter ublíženia na zdraví v zmysle § 123 ods. 2 Trestného zákona.

62. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že ak bol konaním útočníka spôsobený následok v podobe ublíženia na zdraví, potom pre rozlíšenie, či prichádza do úvahy právna kvalifikácia takéhoto skutku ako dokonaného trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 156 Trestného zákona, alebo ako pokusu zločinu ublíženia na zdraví podľa § 14 ods. 1 v spojení s § 155 Trestného zákona, je rozhodujúce, či úmysel páchatel'a smeroval k spôsobeniu závažnejšieho následku v podobe ťažkej ujmy na zdraví (rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6Tdo/80/2019).

63. Vo vzťahu k trestnej veci sťažovateľa to znamená, že je podstatné, či sú ústavne udržateľné závery krajského súdu o úmysle sťažovateľa spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví, pretože práve tieto závery odôvodňovali posúdenie skutku sťažovateľa ako zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu, s čím sťažovateľ nesúhlasí a podľa neho išlo v jeho prípade o prečin ublíženia na zdraví.

64. Ústavný súd k tomu uvádza, že pre ustálenie úmyslu spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví postačuje zistenie, že páchatel' vedel, že svojím konaním môže spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví a bol s tým uzročený. Z dôkazného hľadiska možno takéto uzročenie páchatel'a odvodzovať napr. z povahy použitej zbrane, zo spôsobu vykonania útoku a jeho intenzity, no najmä z toho, proti ktorej časti tela útok smeroval, ako aj z pohnútky činu a z okolností, ktoré násilnému konaniu

zo strany páchatel'a predchádzali, okolností, za ktorých sa skutok stal, a tiež z toho, aké nebezpečenstvo pre napadnutého z útoku hrozilo (rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6Tdo/80/2019).

65. Na základe uvedeného potom ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v podstatnej časti odôvodnenia svojho rozsudku dôsledne zaoberal všetkými skutočnosťami dôležitými pre posúdenie úmyslu sťažovateľa.

66. Krajský súd zdôraznil predovšetkým to, že útok sťažovateľa smeroval proti hlave a krku poškodeného, teda na také časti tela, kde sa nachádzajú životne dôležité orgány. Tento záver je tiež v súlade s vyjadreniami znalca, podľa ktorých útokom na oblasť hlavy a krku by mohlo dôjsť k poškodeniu dôležitého orgánu a je v súlade s relevantnou judikatúrou všeobecných súdov (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 7 Tdo 1402/2018-24 zo 16. januára 2019, body 31 až 33 odôvodnenia).

67. Ak ide o hodnotenie intenzity útoku, krajský súd sa na rozdiel od okresného súdu výslovne zaoberal aj tým, že zranenie krčného stavca poškodeného bolo spôsobené strednou až silnou intenzitou útoku. Toto tvrdenie znalca bolo jednoznačné a nebolo nijako spochybňované ani samotným sťažovateľom. O celkovej intenzite a povahe útoku svedčili aj vyjadrenia samotného poškodeného, ktoré krajský súd tiež správne zohľadnil.

68. Krajský súd zhodne s okresným súdom zistil, že v čase útoku mal sťažovateľ obutú pevnú obuv typu „kanada“. Ústavný súd nemá dôvod toto skutkové zistenie spochybňovať, pretože z obsahu ústavnej sťažnosti a ani z obsahu spisu okresného súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že ide o zjavne neodôvodnený skutkový záver (dôkazy proti tomuto skutkovému zisteniu označené sťažovateľom boli nedôveryhodné a vyvrátené inými dôkazmi).

69. Okrem toho bol útok sťažovateľa ničím nevyprovokovaný a prekvapivý, pričom poškodený sa nijako nebránil, bol pasívny a sťažovateľa nijako neohrozoval.

70. Na základe týchto skutkových zistení je podľa ústavného súdu s prihliadnutím na časť tela, proti ktorej útok smeroval, na jeho spôsob, intenzitu a ďalšie okolnosti útoku dostatočne odôvodnený záver, že sťažovateľ pri svojom útoky vedel, že môže poškodenému spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví spočívajúcu v poškodení dôležitých orgánov [§ 123 ods. 3 písm. e) Trestného zákona] a bol s takýmto následkom uzročený.

71. Ak ide o závery znalca, ktorý uvádzal, že útok mal prevažne slabšiu intenzitu, resp. že nebol dostatočne silný na spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví, k tomu ústavný súd dodáva, že s prihliadnutím na okolnosti prípadu sťažovateľ nemohol intenzitu svojho útoku na hlavu a krk poškodeného presne ovplyvniť tak, aby bola len malá stredná a nespôsobila žiadne závažné zranenia (pozri k tomu uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 7 Tdo 1402/2018-24 zo 16. januára 2019, body 31 až 33 odôvodnenia). Preto ak útokom nebola spôsobená ťažká ujma na zdraví, išlo o náhodu, nie o vôľu sťažovateľa.

72. Vzhľadom na to je na základe zisteného skutkového stavu dôvodný právny záver krajského súdu o tom, že sťažovateľ konal v tzv. nepriamom úmysle, teda že vedel, že svojím konaním môže spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví a bol s tým uzročený. Tento záver je z odôvodnenia krajského súdu jednoznačný, keďže krajský súd výslovne poukázal aj na príslušné ustanovenie § 15 písm. b) Trestného zákona, ktoré nepriamy úmysel upravuje. Použitie slovného spojenia „je možné vyvodit“

v tejto súvislosti vyjadruje výsledok zhodnotenia dôkaznej situácie a interpretácie príslušného zákonného ustanovenia, nie pochybnosti krajského súdu, ako to sťažovateľ naznačuje v ústavnej sťažnosti.

73. Na základe uvedeného krajský súd nemal dôvod aplikovať zásadu „v pochybnostiach v prospech obžalovaného“ vo vzťahu k úmyslu sťažovateľa. Rovnako nemal dôvod venovať sa otázkam pravej a nepravej ľahostajnosti, pretože tieto argumenty sťažovateľ po prvý raz použil až v ústavnej sťažnosti.

74. Práve skutočnosť, že tieto argumenty neboli použité pred všeobecnými súdmi, je dôvodom, pre ktorý sa týmito námietkami nemôže zaoberať ani ústavný súd. Ide totiž o jeden z prejavov princípu subsidiarity, ktorého zmysel spočíva aj v tom, že výhrady týkajúce sa porušenia ústavných práv by mali byť predmetom posúdenia v konaní pred príslušnými súdmi, ktoré môžu rozhodnúť o náprave prípadných nedostatkov spôsobom predpokladaným zákonom (pozri k tomu napr. IV. ÚS 495/2012, str. 9 odôvodnenia).

75. Napriek uvedenému však ústavný súd stručne poznamenáva, že z obsahu ústavnej sťažnosti nevyplýva, aký konkrétny vzťah má argumentácia týkajúca sa pravej a nepravej ľahostajnosti k veci sťažovateľa, resp. ktoré skutkové zistenia všeobecných súdov v sťažovateľovej trestnej veci by mali byť vo vzťahu k tejto argumentácii podstatné. Táto argumentácia teda nijako nespochybňuje závery krajského súdu.

76. Ak ide o skutkové zistenia týkajúce sa zranení poškodeného, tieto nemali vplyv na právnu kvalifikáciu trestných činov, za spáchanie ktorých bol sťažovateľ odsúdený, pretože rozhodujúci tu bol úmysel sťažovateľa, ako to ústavný súd už konštatoval. V záujme zodpovedania na všetky sťažovateľom tvrdené nedostatky rozsudku krajského súdu sa však ústavný súd stručne vyjadrí aj k týmto otázkam.

77. V prvom rade ústavný súd pripomína, že znalecký posudok, jeho doplnenie a výpoveď znalca sú dôkazmi, ktoré všeobecný súd hodnotí podľa vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku). Krajský súd teda nebol zisteniami znalca týkajúcimi sa zranení poškodeného viazaný, navyše tieto zistenia boli znalcom formulované len ako pravdepodobné.

78. Krajský súd nenahradil odborné závery znalca svojimi vlastnými závermi, pretože všetky skutkové zistenia krajského súdu vyplývali z vykonaného dokazovania, t. j. z vyjadrenia zdravotníckeho zariadenia a lekárskeho správ, ktoré boli sťažovateľovi známe, ako to ústavný súd už konštatoval.

79. Konkrétne záver o tom, že poškodený bol hospitalizovaný, utrpel otras mozgu a stav bezvedomia, je výslovne uvedený v prepúšťacej správe poškodeného z 20. mája 2021, pričom záver o otrase mozgu je v súlade aj so závermi znalca.

80. Ak ide o poškodenie mozgu, okrem prepúšťacej správy, kde sa konštatuje ložiskový hematóm mozgu, bola diagnóza ložiskového pomliaždenia mozgu (s uvedením klasifikácie „DG: S06.31“) uvedená aj v lekárskeho správach o vyšetrení poškodeného z 26. mája 2021 a 28. mája 2021. K tomu ústavný súd dodáva, že diagnóza s klasifikáciou „DG: S06.31“ je uvedená aj v správe o CT vyšetrení poškodeného z 26. mája 2021, ktorú krajský súd na verejnom zasadnutí neprečítal,

ale na ktorú sa odvolával samotný znalec vo svojom posudku, resp. výpovedi. Aj táto správa je sťažovateľovi známa, keďže bola súčasťou spisu okresného súdu.

81. Skutkové závery krajského súdu týkajúce sa zranení poškodeného preto neboli svojvoľné.

82. Na druhej strane ústavný súd považuje za zbytočnú polemiku krajského súdu so znalcom v otázke, čo bolo príčinou zníženej zrážanlivosti krvi u poškodeného, to však na odsúdenie sťažovateľa nemalo žiaden vplyv a nijako sa to neprejavilo ani v skutkovej vete výroku rozsudku krajského súdu.

83. Ústavný súd preto konštatuje, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu sa dostatočne venovalo všetkým skutočnostiam podstatným vo veci sťažovateľa a nebolo arbitrárne. Závery krajského súdu o tom, že sťažovateľ naplnil všetky znaky skutkovej podstaty zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 a § 155 ods. 1 a s poukazom na § 123 ods. 3 písm. e) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, sú preto ústavne udržateľné a rozsudkom krajského súdu neboli porušené práva sťažovateľa. Sťažovateľova ústavná sťažnosť je aj v tejto časti nedôvodná.

III.3. Záver:

84. Ústavný súd teda už pri predbežnom prerokovaní zistil, že ústavnej sťažnosti by nemohol vyhovieť, ak by ju prijal na ďalšie konanie, čo je dôvod, pre ktorý ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) a § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde (III. ÚS 10/2024, bod 70 odôvodnenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu